

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 28 juni 2019

Mål nr

T 2984-18

PARTER

Klagande

Korsvikens Nya Samfällighetsförening, 716444-8446

c/o EB

Korsviken 170

459 91 Ljungskile

Ombud: Advokat HW

Motparter

1. RH

2. SH

3. SHJ

Ombud för 1–3: Jur.kand. LK

SAKEN

Klander av föreningsstämmobeslut enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts, Mark- och miljööverdomstolen, dom 2018-05-18 i mål F 4865-17

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer Mark- och miljööverdomstolens domslut.

Korsvikens Nya Samfällighetsförening ska ersätta RH, SH och SHJ för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 50 156 kr, varav 40 125 kr avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Korsvikens Nya Samfällighetsförening har yrkat att Högsta domstolen ska ogilla RHs, SHs och SHJs klandertalan, befria föreningen från skyldigheten att ersätta motparterna för rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen och i Mark- och miljööverdomstolen samt förplikta motparterna att ersätta föreningen för dess rättegångskostnader där.

RH, SH och SHJ har motsatt sig att Mark- och miljööverdomstolens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Frågorna i Högsta domstolen

1. Målet rör en klandertalan avseende beslut vid en fortsatt stämma i en samfällighetsförening. Frågorna i Högsta domstolen är om kallelseförfarandet till den fortsatta stämman har varit bristfälligt och, i sådant fall, om bristerna ska medföra att de klandrade besluten upphävs.

Bakgrund

2. Korsvikens Nya Samfällighetsförening förvaltar gemensamhetsanläggningen Korsviken ga:3 i Uddevalla kommun. Föreningen är en samfällighetsförening enligt 4 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (samfällighetslagen). RH, SH och SHJ äger fastigheter som deltar i anläggningen.

3. Samfällighetsföreningen höll ordinarie föreningsstämma den 26 juni 2016. I samband med behandling av punkten i dagordningen om genomgång av revisionsberättelsen beslutades att fortsatt stämma skulle hållas en senare dag. Någon ny tid för den fortsatta stämman bestämdes inte.

4. Fortsatt föreningsstämma hölls den 7 augusti 2016. Kallelse till denna med information om tid och plats skickades enligt samfällighetsföreningen ut tio dagar före stämman. Enligt RH, SH och SHJ kan dock kallelsen till dem ha delats ut som tidigast åtta dagar före stämman. RH och SH närvarade vid den fortsatta stämman, men inte SHJ.

5. Föreningsstämman beslutade att bevilja styrelseledamöterna ansvarsfrihet. Stämman fattade även beslut i andra frågor, bl.a. om val av styrelse, revisorer och valberedning samt om att ingen ekonomisk ersättning skulle utgå till styrelseledamöterna och revisorerna.

6. RH, SH och SHJ klandrade nämnda beslut. De anförde att besluten inte hade tillkommit i behörig ordning, eftersom kallelse till föreningsstämman inte hade skett i rätt tid och på rätt sätt. Mark- och miljödomstolen ogillade klandertalan. Mark- och miljööverdomstolen har upphävt de klandrade besluten.

Rättsliga utgångspunkter

Om kallelse till föreningsstämma

7. Samfällighetslagen, som är utformad efter mönster av 1951 års lag om ekonomiska föreningar, innehåller inte någon fullständig reglering av de olika föreningsrättsliga frågor som kan uppkomma i en samfällighetsförening. Av förarbetena framgår att om lagens bestämmelser inte ger behövlig vägledning får man falla tillbaka på allmänna associationsrättsliga principer eller andra allmänna rättsgrundsatser. (Se prop. 1973:160 s. 307 f.)

8. Medlemmarnas rätt att delta i förvaltningen av en samfällighetsförenings angelägenheter utövas på föreningsstämma. En samfällighetsförenings stadgar ska enligt 28 § samfällighetslagen innehålla uppgifter om hur kallelse till föreningsstämma ska ske och hur andra meddelanden ska komma till medlemmarnas kännedom samt den tid före sammanträde då kallelseåtgärd senast ska vidtas.

9. Styrelsen är enligt 47 § samfällighetslagen ansvarig för att kallelse sker till föreningsstämma. Kallelsen ska innehålla uppgifter om vilka ärenden som ska behandlas på stämman. Av bestämmelsen framgår även vad som ska ske om styrelsen underlåter att fullgöra sina skyldigheter i fråga om kallelse och hur extra föreningsstämma ska utlysas om ett visst antal medlemmar begär det. Det finns i övrigt inte några regler i lagen om kallelse till föreningsstämma.

Om klander av stämmobeslut och brister i kallelseförfarandet

10. Beslut som fattas på en samfällighetsförenings föreningsstämma kan enligt 53 § samfällighetslagen klandras på den grunden att det inte har tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot författning eller mot stadgarna. I förarbetena uttalas att om lagens eller stadgarnas föreskrifter om kallelse åsidosatts torde beslut som fattats på stämman få anses inte ha tillkommit i behörig ordning (se a. prop. s. 436).

11. Bedömningen av om kallelse till en föreningsstämma har skett på behörigt sätt innebär i första hand en kontroll av om stadgarnas föreskrifter om kallelse har iakttagits. Även om brister har förekommit i kallelseförfarandet innebär det inte nödvändigtvis att beslut som fattas på en föreningsstämma därmed ska förklaras ogiltiga och upphävas om de klandras i domstol.

12. Formella felaktigheter i kallelseförfarandet kan läkas om samtliga medlemmar ger sitt samtycke (se a. prop. s. 436). I lagförarbeten och juridisk litteratur har vidare uttalats att det är en allmän associationsrättslig princip att formella felaktigheter i fråga om kallelse eller i annat avseende inte gör ett stämmobeslut ogiltigt, om det är tydligt att felet inte har inverkat på beslutets innehåll (se förarbetena till 1975 års aktiebolagslag i prop. 1975:103 s. 401 och 417 samt till 1987 års lag om ekonomiska föreningar i prop. 1986/87:7 s. 128 f. och 143, jfr bl.a. Anders Mallmén m.fl., Lagen om ekonomiska föreningar, 5 uppl. 2018, s. 223 f., jfr även NJA 1936 s. 684 och NJA 1939 A 136).

13. Principen får anses gälla även beträffande beslut som fattas på en samfällighetsförenings föreningsstämma.

Bedömningen av ett formellt fels inverkan på ett besluts innehåll

14. Bedömningen av om det är tydligt att ett formellt fel inte har inverkat på beslutets innehåll måste ske med beaktande av omständigheterna i det

enskilda fallet. Felets följder för berörda medlemmar och för föreningen ska vägas in i bedömningen. Om felet inneburit ett åsidosättande av grundläggande föreningsrättsliga principer talar det för att felet ska anses ha haft inverkan.

15. Föreningsstämman utgör en samfällighetsförenings högsta organ och det huvudsakliga forum där de enskilda medlemmarna genom att närvara, yttra sig och rösta kan utöva sitt inflytande över föreningens angelägenheter. Formella fel som typiskt sett riskerar att medföra att medlemmarnas möjligheter att tillvarata sina rättigheter begränsas får betraktas som allvarliga. Bestämmelser om kallelse till en föreningsstämma är att betrakta som uppställda till skydd för de enskilda medlemmarna och är av central betydelse för att medlemmarna ska kunna utöva sin rätt till inflytande (jfr prop. 1973:160 s. 385 f. och 436).

16. En medlem kan, genom att delta vid föreningsstämman och framföra sina synpunkter, påverka stämmobeslut. Att en medlem bereds möjlighet att delta personligen i stämman utgör en viktig del av dennes rättigheter. Om det har varit en brist i kallelseförfarandet och en eller flera medlemmar inte har deltagit på föreningsstämman talar detta för att det formella felet har inverkat på innehållet i de beslut som fattas på stämman.

17. I vissa situationer kan dock omständigheterna vara sådana att det, trots ärendets betydelse för en enskild medlem, ändå är tydligt att felet i kallelsen inte kan anses ha inverkat på beslutets innehåll (jfr ”Brf Skörden” NJA 1973 s. 355 om uteslutning i visst fall av en medlem ur en bostadsrättsförening).

Bedömningen i detta fall

18. Eftersom tidpunkten för den fortsatta föreningsstämman inte bestämdes i samband med att stämman sköts upp får det – med hänsyn till betydelsen av att medlemmarna ges möjlighet att delta – anses ha ålegat styrelsen att utfärda

kallelse till den fortsatta stämman i enlighet med samfällighetsföreningens stadgar.

19. I stadgarna anges att en kallelseåtgärd ska vidtas senast 14 dagar före sammanträdet. Tid och plats för stämman ska anges i kallelsen. Stadgarna innehåller ingen särskild reglering om fortsatt stämma och kallelse till sådan.

20. Av utredningen framgår att kallelse till den fortsatta stämman utfärdades tidigast tio dagar före den fortsatta stämman. Kallelse skedde således inte i rätt tid. Detta får anses som en allvarlig brist i kallelseförfarandet.

21. Av stämmoprotokollet framgår att RH och SH vid den fortsatta stämman påtalade brister i kallelseförfarandet. Förutom SHJ var det ytterligare medlemmar som inte fanns representerade vid den fortsatta stämman. Samtliga medlemmar har alltså inte godkänt att den fortsatta stämman kunde hållas trots bristerna i kallelseförfarandet (jfr p. 12).

22. SHJ har angett att han på grund av den sena kallelsen och en sedan tidigare inbokad utlandsvistelse inte kunde vara personligen närvarande på den fortsatta föreningsstämman. Det har inte framkommit något förhållande som ger anledning att ifrågasätta dessa uppgifter.

23. Det förhållandet att det funnits en allvarlig brist i kallelseförfarandet och det faktum att flera medlemmar inte deltog vid den fortsatta stämman talar för att felet inverkade på innehållet i de beslut som fattades (jfr p. 16). I fråga om beslutet att bevilja styrelseledamöterna ansvarsfrihet är det även av betydelse att SHJ var revisor i samfällighetsföreningen och att han i denna egenskap vid det första stämmitillfället hade avstyrkt att ansvarsfrihet skulle beviljas för styrelseledamöterna.

24. Enligt stämmoprotokollet röstade tolv medlemmar för ansvarsfrihet och två emot. Röstsiffrorna talar visserligen mot att det formella felet hade in-

verkan på beslutet om ansvarsfrihet. Omständigheterna är emellertid sammantaget inte sådana att det kan anses tydligt att felet inte har inverkat på beslutets innehåll.

25. Inte heller beträffande övriga beslut, som fattades genom acklamation, är omständigheterna sådana att det är tydligt att felet inte har inverkat på beslutens innehåll.

26. Samfällighetsföreningen har anfört att RHs och SHs talan under alla förhållanden ska ogillas eftersom de var närvarande vid den fortsatta stämman och därför inte kan åberopa kallelsebristerna. RH och SH måste dock anses ha rätt att klandra beslutet oavsett att de har varit närvarande (jfr prop. 1975:103 s. 413 och Mallmén m.fl., a.a., s. 223 f.). Det finns därmed inte skäl för att på den grunden ogilla deras talan.

27. Det anförda innebär att Mark- och miljööverdomstolens domslut ska fastställas. Vid denna utgång ska samfällighetsföreningen ersätta motparterna för deras rättegångskostnader i Högsta domstolen. Det yrkade beloppet är skäligt.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Agneta Bäcklund, Ingemar Persson,
Lars Edlund (referent), Petter Asp och Eric M. Runesson
Föredragande justitiesekreterare: Rickard Forsgren